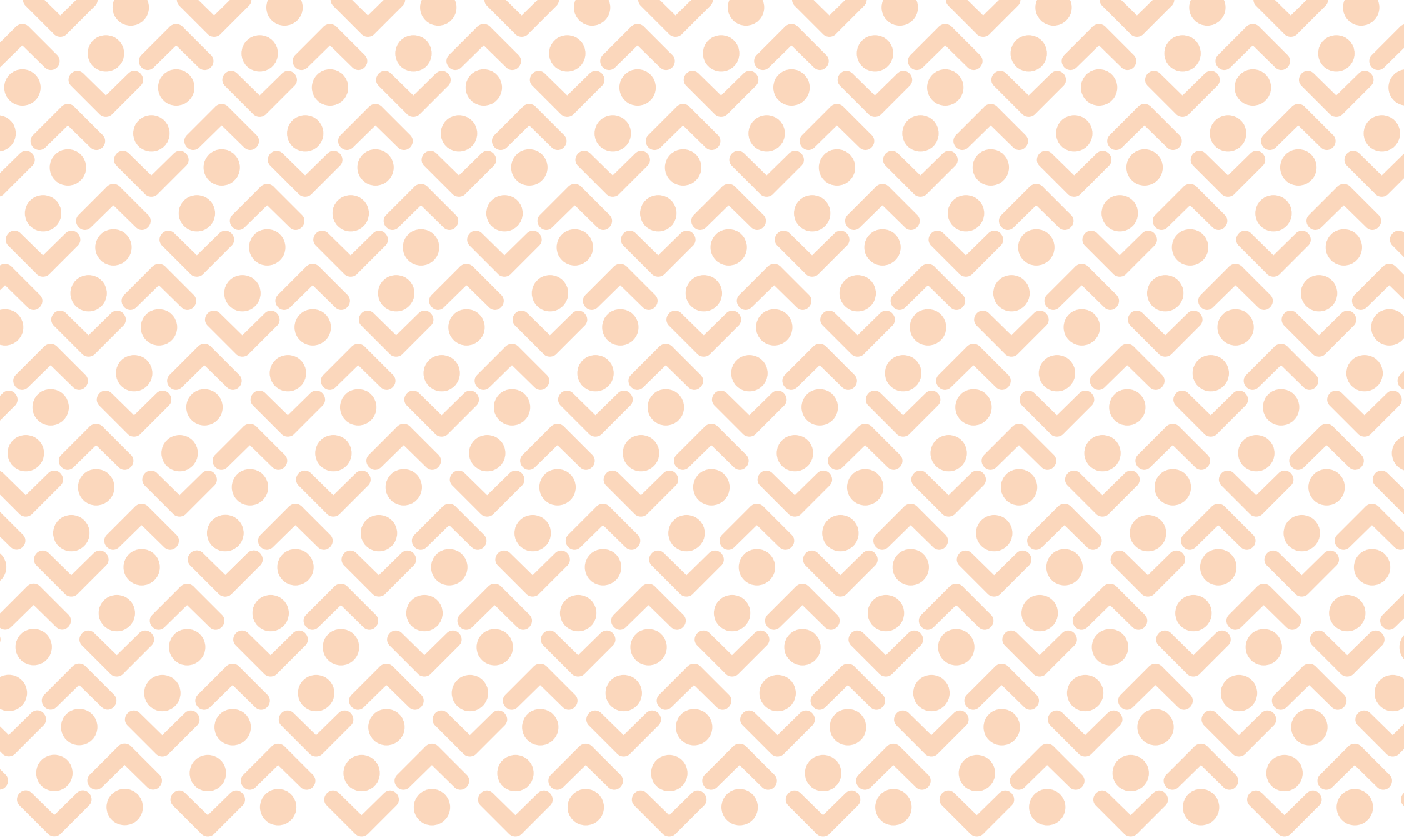

De bibliotheek
**VERGROOT
JE WERELD**

**STRATEGISCH
BELEIDSPLAN
2020 - 2024**

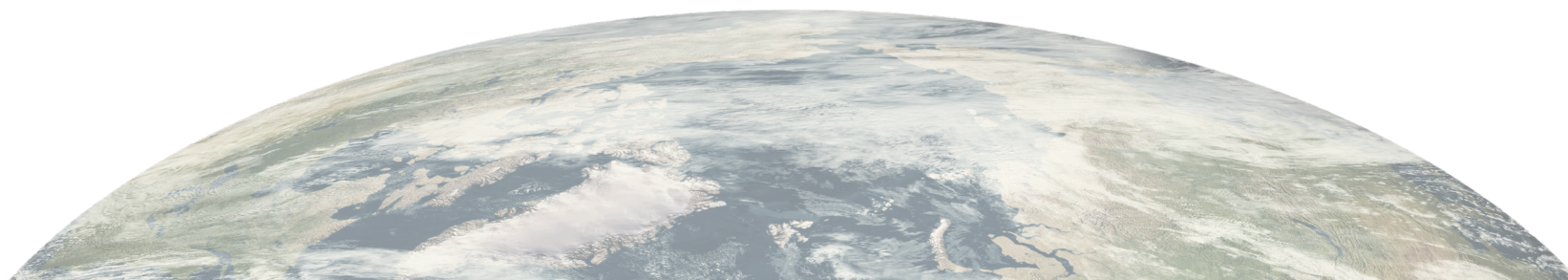

De bibliotheek
**VERGROOT
JE WERELD**

**STRATEGISCH
BELEIDSPLAN
2020 - 2024**

Bibliotheek Gelderland Zuid op koers:
wendbaar, vraaggericht en toekomstbestendig

de Bibliotheek
Gelderland Zuid

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	5
1 WAAR STAAN WE VOOR?	6
2 STRATEGIE 2020 - 2024	8
2.1 Taal, Digitaal & Verhaal	9
2.2 Strategische doelen	10
2.3 Onze doelgroepen	12
2.4 Partners	13
3 WAT GAAN WE DOEN?	14
3.1 Realisatie taalvaardige en digitaal vaardige inwoners	15
De uitdaging	15
Onze kracht	15
Focus	16
3.2 Realisatie ontmoeting en kennisuitwisseling	16
De uitdaging	16
Onze kracht	16
Focus	17
3.3 Realisatie rijk cultureel klimaat	17
De uitdaging	17
Onze kracht	17
Focus	17
4 ORGANISATIE	18
4.1 Personeel	19
4.2 Huisvesting	20
4.3 ICT-infrastructuur	21
4.4 Financiën	21
4.5 Informatie en communicatie	22
4.6 Aanpassen en innoveren	22
5 ONTWIKKELING NAAR LOKAAL BELEID	23
6 TOT SLOT	25
PRAATPLAAT	27

WAAR KOMEN WE VANDAAN?

‘Verheffing van het volk’. Dat was honderd jaar geleden de reden voor het ontstaan van de openbare bibliotheek. Achterliggende gedachte? Kennis, informatie en literatuur zijn democratische basisvoorwaarden en moeten voor iedereen beschikbaar zijn. Volksverheffing betekende in die tijd vooral: zorgen dat alle lagen van de bevolking over dezelfde, objectieve bronnen beschikken en op basis daarvan hun eigen ideeën en beelden kunnen creëren en afwegingen kunnen maken. Dit ging gelijk op met de democratisering van de samenleving, het algemeen kiesrecht en een bloeiende vrijheid van meningsuiting.

WAAR STAAN WE NU?

Aan de functie van de bibliotheek is in essentie weinig veranderd. De kennis- en informatiefunctie vinden we nog steeds van belang; die neemt eerder toe dan af. De afgelopen decennia maakten we al de beweging ‘van collectie naar connectie’. Zo heeft de bibliotheek zich ontwikkeld van een statisch instituut – met het boek als belangrijkste middel – tot een netwerkorganisatie die in de samenleving als een spin in het web fungeert. Leesbevordering staat nog altijd hoog in het vaandel. Vandaar dat we blijven sturen op het vergroten van leesplezier. Maar het draait niet langer alleen om taal. We besteden ook veel aandacht aan digitale vaardigheden, passend bij de gedigitaliseerde maatschappij. Daarnaast werken we intensief samen met maatschappelijke partners in cultuur, onderwijs en welzijn.

WAAR WILLEN WE NAARTOE?

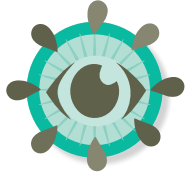
De huidige maatschappij wordt gekenmerkt door individualisering, digitalisering en technologisering en kent een grote culturele diversiteit. Het aantal mensen dat laaggeletterd is, neemt toe. Eenzaamheid groeit. Meer dan ooit zien wij het als onze taak om mensen hun weg én hun plek te helpen vinden in de samenleving. We streven naar een inclusieve maatschappij met een rijk cultureel klimaat. Een samenleving waarin we elkaar verstaan en begrijpen, ieder mens meedoet en zich kan ontwikkelen tot wie hij wil zijn. Daarom gaan we ons expliciet richten op de mensen die extra steun kunnen gebruiken in onze geletterde maatschappij. Vanuit de gedachte dat literatuur en cultuur pas echt toegankelijk worden wanneer je over bepaalde basisvaardigheden beschikt.

De komende beleidsperiode maken we de beweging van aanbod naar vraag. We willen onze doelgroepen beter leren kennen en begrijpen, en inzicht krijgen in hun behoeften. Zo kunnen we ons aanbod erop afstemmen en in de juiste vorm per gemeente, stadsdeel of dorpskern aanbieden. In dit strategisch beleidsplan beschrijven we hoe we dit gaan doen en wat we willen bereiken.

Nijmegen, september 2019

Bert Hogemans
Directeur-bestuurder
Bibliotheek Gelderland Zuid

1 | WAAR STAAN WE VOOR?

ONZE MISSIE

We bieden mensen uit alle culturen en van alle generaties de gelegenheid om kennis en vaardigheden op te doen, anderen te ontmoeten, geïnspireerd te raken en te groeien. Zo creëren we gelijke ontwikkelkansen voor iedereen.

ONZE VISIE

We gaan voor een inclusieve maatschappij met een rijk cultureel klimaat. Een samenleving waarin we elkaar verstaan en begrijpen, ieder mens meedoet en zich kan ontwikkelen tot wie hij wil zijn.

ONZE KERNWAARDEN

Ontwikkelingsgericht

De bibliotheek is ondernemend en altijd in ontwikkeling. Door te doen, leren we van onszelf en van anderen. Samen met medewerkers, vrijwilligers, partners en inwoners bouwt de bibliotheek mee aan een cultuur van ontwikkelen, ontdekken en groeien.

Onafhankelijk

De bibliotheek stelt zich onafhankelijk op ten opzichte van politieke, commerciële en religieuze invloeden. Onze producten, diensten en activiteiten hebben een evenwichtig en pluriform karakter. We vinden het belangrijk dat iedereen zelf informatie op waarde leert schatten, zich een mening kan vormen en afgewogen keuzes kan maken.

Open

De bibliotheek staat open voor iedereen. Ongeacht leeftijd, achtergrond of afkomst. We staan midden in de maatschappij: lokaal en regionaal. Iedereen is welkom en kan zijn weg vinden.

Inspirerend

De bibliotheek durft te dromen, inspireert én laat zich inspireren. Inspiratie enthousiasmeert, voedt, verrijkt, geeft energie en brengt beweging. We willen mensen nieuwsgierig maken en op nieuwe ideeën brengen. Hun lees- en leefplezier vergroten.

2 | STRATEGIE 2020 - 2024

2.1 TAAL, DIGITAAL & VERHAAL

De Wet op het stelsel voor openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) uit 2015 stelt een wettelijk kader voor de openbare bibliotheken:

“Een voor eenieder toegankelijke openbare bibliotheekvoorziening omvat in ieder geval de volgende functies, die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemene publiek:

- **ter beschikking stellen van kennis en informatie;**
- **bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;**
- **bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;**
- **organiseren van ontmoeting en debat;**
- **laten kennismaken met kunst en cultuur.”**

Op basis van onze ambities en binnen de Wsob kiest de Bibliotheek Gelderland Zuid ervoor om zich sterk te profileren op het gebied van Taal, Digitaal & Verhaal.

Wat we doen, organiseren, ontwikkelen en uitvoeren heeft altijd te maken met het ontwikkelen van taalvaardigheden en digitale vaardigheden, het stimuleren van leesplezier, en/of het inzetten van een verhaal (via kennis, informatie, collectie, literatuur, debat). Het kan voorkomen dat er zich initiatieven aandienen die bijdragen aan een inclusieve samenleving, maar niet (direct) binnen het kader Taal, Digitaal & Verhaal vallen. Zolang ze niet ten koste gaan van onze primaire taken en strategische doelen, faciliteren we deze initiatieven. Ons doel is dat de inwoners in ons werkgebied participeren in de maatschappij, prettig samenleven en cultureel verrijkt worden. Zo draagt de bibliotheek bij aan een inclusieve samenleving.

2.2 STRATEGISCHE DOELEN

De Bibliotheek Gelderland Zuid wil dat iedereen gelijke ontwikkelkansen heeft om deel uit te maken van de kennissamenleving. Onze strategische doelen zijn:

I Taalvaardige en digitaal vaardige inwoners

Volgens de Commissie Cohen¹ begint de primaire taak van de bibliotheek bij geletterdheid in brede zin:

“Lezen is de basis voor het verwerven van kennis en stimuleert verbeeldingskracht en creativiteit. Dat is eens te meer van belang in een samenleving die zich heeft ontwikkeld tot een kennissamenleving.”

De bibliotheek ondersteunt en stimuleert de zelfredzaamheid van alle inwoners op het vlak van *taalvaardigheden en digitale vaardigheden* in onze geletterde maatschappij. De bibliotheek stelt zich op als een laagdrempelige organisatie die leesplezier bevordert en informeel leren op het gebied van taal en digitaal stimuleert. We helpen mensen hun *informatievaardigheden* te ontwikkelen. Daar hoort bij dat ze hun weg vinden in de grote hoeveelheid (online) informatie én deze informatie op betrouwbaarheid leren beoordelen.

II Ontmoeting en kennisuitwisseling

De bibliotheek streeft naar goed geïnformeerde burgers. We presenteren ons als *openbare huiskamer*: een uitnodigende, inspirerende plek om te verblijven, werken, studeren en te ontmoeten. Daarnaast profileren we ons als *vrije toegangspoort tot kennis en informatie*. Via onze omvangrijke, *betrouwbare collectie* (fysiek en digitaal) bieden we kennis aan en stimuleren we kennisuitwisseling. Tussen onze medewerkers, vrijwilligers en inwoners van ons werkgebied. Maar ook tussen inwoners onderling, mét al hun verhalen, gedachten en meningen. We zien de bibliotheek als een waardevrije plek waar allerlei standpunten en meningen samenkomen en we onbegrip en vooroordelen tegengaan.

¹ De Commissie Cohen heeft in 2013 een toekomstperspectief ontwikkeld voor de openbare bibliotheek in 2025.

III Rijk cultureel klimaat

Zoals te lezen is in het cultuurbeleid van het Ministerie van OCW: cultuur verbindt en verrijkt, draagt bij aan de ontwikkeling en brengt mensen en culturen dicht bij elkaar². Stichting Lezen³ benadrukt dat (fictie) lezen niet alleen de taalvaardigheid vergroot, maar ook een positief effect heeft op het voorstellings- en inlevingsvermogen. Het geeft context en duiding. Je kunt je er beter door verplaatsen in een ander, waardoor je anderen en de wereld om je heen beter leert begrijpen. Op basis van dit inzicht willen we als culturele instelling met een maatschappelijke functie een rijke, toegankelijke literaire omgeving bieden en talentontwikkeling in ons werkgebied stimuleren. In samenwerking met partners prikkelen we de *culturele interesse* bij 'onze' inwoners en bevorderen we hun *persoonlijke ontwikkeling* en ontplooiing. Vanuit onze sociaal-maatschappelijke rol helpen we mensen met verschillende culturele achtergronden elkaar te vinden, stimuleren we uitwisseling tussen de verschillende culturen en helpen we een *open blik* op de wereld te creëren. Zo dragen we bij aan een rijk cultureel klimaat.

Onze strategische doelen zijn te koppelen aan verschillende ontwikkelfasen. Allereerst helpen we onze bezoekers hun basisvaardigheden op het gebied van taal en digitaal te ontwikkelen, zodat ze elkaar en de maatschappij kunnen *verstaan*. Door vervolgens ontmoeting en kennisuitwisseling te stimuleren, gaan mensen het gesprek aan, doen ze kennis op, delen ze deze en vindt *uitwisseling* plaats. En met het creëren van een rijk cultureel klimaat, stellen we mensen in staat om zich persoonlijk te ontwikkelen en cultureel te verrijken, met als doel elkaar en de wereld beter te *begrijpen*. Zo helpen we een inclusieve samenleving te smeden.

² Uitgangspunten Cultuurbeleid 2021-2024, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

³ Stichting Lezen (www.lezen.nl/nl/waarom-doet-lezen-er-toe)

2.3 ONZE DOELGROEPEN

Van oudsher is de bibliotheek een culturele instelling voor iedereen, van jong tot oud. Ook volgens ons nieuwe strategisch beleid is en blijft de Bibliotheek Gelderland Zuid een openbare voorziening die voor iedereen toegankelijk is en door iedereen is te gebruiken. Toch zetten we ons allereerst in voor doelgroepen bij wie ontwikkeling het meest nodig is en het meeste effect heeft. En die – in het kader van onze doelen en ambities – een steuntje in de rug kunnen gebruiken en extra aandacht nodig hebben. Literatuur en cultuur worden voor hen pas écht toegankelijk op het moment dat ze over bepaalde taalvaardigheden en digitale vaardigheden beschikken. Uit onderzoek weten we dat een preventieve aanpak bij de bestrijding van laaggeletterdheid effectiever en efficiënter is dan een curatieve aanpak. Daarom hebben we onze hoofddoelgroepen voor de komende beleidsperiode bepaald in volgorde van belang: preventie, curatie en zelfontplooiing.

1 Jeugd

We zetten sterk in op jeugd en bieden kinderen van jongs af aan maximale ondersteuning bij het ‘mee kunnen doen in de maatschappij en worden wie je kunt zijn’. Speciale aandacht gaat uit naar kinderen met een taalachterstand. De basis voor leesplezier, en daarmee voor leesvaardigheid, moet al worden gelegd in de eerste levensfase van **0 tot 4 jaar**. Om deze kinderen en hun ouders te bereiken, werkt de bibliotheek nauw samen met gemeenten, voorschoolse instellingen en consultatiebureaus. Voor de leeftijd van **4 tot 12 jaar** werken we intensief samen met het primair onderwijs en welzijnsorganisaties.

2 Kwetsbare groepen

Binnen deze doelgroep richten we ons op mensen die ondersteuning nodig hebben bij het ontwikkelen van taalvaardigheden en digitale vaardigheden. Zij lopen immers een groter risico om niet mee te kunnen doen in de geletterde en digitale samenleving. Die ondersteuning bieden we via en samen met onze bondgenoten (laaggeletterdheid), (taal)partners, scholen en welzijnsorganisaties.

Binnen deze groep onderscheiden we de volgende subdoelgroepen:

- **NT1:** mensen met Nederlands als moedertaal die ondersteuning willen bij lezen en schrijven;
- **NT2:** mensen die de Nederlandse taal als tweede taal beter willen leren beheersen;
- **Senioren:** zij die willen leren omgaan met de digitale samenleving;
- **Jongeren 12 tot 18:** een doelgroep bij wie leesplezier minder vanzelfsprekend is en de kans op een taalachterstand en digitale achterstand groter is (met name ROC en VMBO).

3 Cultureel geïnteresseerden

De bibliotheek blijft vrijetijdslezers en bezoekers van literaire en culturele activiteiten binden, boeien en stimuleren tot zelfontplooiing. Daarnaast wil de bibliotheek een breder publiek bereiken en cultuurparticipatie stimuleren. We richten ons op mensen met verschillende culturele achtergronden en op inwoners die openstaan voor anderen en nieuwsgierig zijn naar andere culturen in onze diverse samenleving. Binnen de doelgroep cultureel geïnteresseerden brengen we per gemeente, wijk en dorpskern verschillende segmenten aan, zodat we op basis van culturele achtergronden en interesses een uitnodigend aanbod kunnen formuleren.

4 Bezoekers

We blijven onze bezoekers inspirerende, stimulerende en goed uitgeruste plekken bieden om te werken, studeren, verblijven en elkaar te ontmoeten. Met gratis toegang tot kennis en informatie, zowel fysiek als digitaal. De bibliotheek is een van de laatste vrij toegankelijke, openbare en waardevrije plekken waar iedereen welkom is en waar je gewoon mag zijn.

2.4 PARTNERS

Behalve de bovenstaande primaire doelgroepen, onderscheiden we een aantal secundaire doelgroepen. Dit zijn de partners uit ons netwerk: gemeenten, politiek, maatschappelijke en culturele partners, scholen, dorps- en wijkraden, vrijwilligersorganisaties en het bedrijfsleven. Partners die we hard nodig hebben om onze strategische doelen te realiseren. We zoeken samen continu naar kansen, mogelijkheden en samenwerkingsverbanden waarin we gezamenlijk optrekken. En waarmee niet alleen wij, maar ook zij hun maatschappelijk belang kunnen onderstrepen.

Dit sterke, maar complexe netwerk verdient veel aandacht en vraagt om continue afstemming. We willen immers per stadsdeel, wijk of dorp met onze producten, diensten en activiteiten optimaal aansluiten bij de vragen en behoeften van onze doelgroepen. Dit passende aanbod kan alleen tot stand komen als we nauw samenwerken.

In de komende beleidsperiode ontwikkelen we een werkwijze om de samenwerking met elk van onze partners structureel meer vorm te geven. We zorgen dat we actief in gesprek zijn en blijven met alle partijen die voor ons van betekenis zijn in het bereiken van onze (gezamenlijke) strategische doelen.

3 | WAT GAAN WE DOEN?

3.1 REALISATIE TAALVAARDIGE EN DIGITAAL VAARDIGE INWONERS

De uitdaging

Communicatie: schriftelijk en digitaal

Persoonlijk contact tussen burgers en overheid, tussen consumenten en bedrijven en tussen werkgevers en werknemers neemt af. Communicatie verloopt steeds vaker schriftelijk en digitaal. Brieven van de gemeente, instructies over medicijngebruik, voorschriften voor de werkvloer: het succes en falen van de burger wordt steeds meer afhankelijk van de mate waarin hij of zij taalvaardig of digitaal vaardig is. Bijna 10% van de inwoners van ons werkgebied heeft onvoldoende vaardigheden om in de snel veranderende en digitaliserende samenleving mee te kunnen doen. Dit leidt onder andere tot hoger ziekteverzuim en financiële problemen. En uiteindelijk tot hoge kosten voor de samenleving.

Informatie op waarde schatten

Informatie is snel en grootschalig te delen, onafhankelijk van tijd en plaats. Veel informatie wordt online aangeboden; ze was niet eerder zó toegankelijk. Tegelijkertijd zijn kennis en informatie moeilijker op waarde en waarheid te schatten. Echt nieuws is soms moeilijk te onderscheiden van *fake* nieuws. Phishing lijkt precies op betrouwbare consumenteninformatie.

Werken met informatie

Het is van belang om goed met de grote hoeveelheid aan informatie om te gaan. Onze verschillende doelgroepen doen dit elk op hun eigen manier en ervaren daarbij specifieke problemen. Onderzoek wijst uit dat die problemen vaak te maken hebben met het ontbreken van bepaalde kennis en vaardigheden. Zo weten ouderen soms niet hoe ze met de techniek om moeten gaan. Kinderen en tieners op hun beurt beschikken niet altijd over de juiste skills om met de content te werken.

Beperkt bereik, versnipperd aanbod

De bibliotheek is niet voor iedereen een laagdrempelige organisatie. Sommige doelgroepen bereiken we minder goed dan andere. Bij autochtone laaggeletterden bijvoorbeeld speelt schaamte een grote rol; die stappen niet zo snel een bibliotheek binnen. Een ander punt is dat de diverse aanbieders op het gebied van taal en digitaal – zoals Stichting Lezen en Schrijven, Stichting Lezen, ROC en STEP – nog niet altijd optimaal samenwerken. Daardoor is het aanbod versnipperd.

Onze kracht

De bibliotheek beschikt binnen haar werkgebied over een fijnmazig netwerk. Dit heeft alles te maken met een goede spreiding van bibliotheekvestigingen, onze stevige samenwerkingsverbanden met maatschappelijke partners en taalpartners, en sterke professionals die oog hebben voor lokale ontwikkelingen en over een goed maatschappelijk netwerk beschikken. Zij zijn als geen ander in staat om het waardevolle aanbod dat binnen het landelijk bibliotheeknetwerk wordt ontwikkeld te verbinden met de lokale behoeften in ons werkgebied. In samenwerking met onze partners stimuleren we leesplezier in alle levensfasen, al vanaf de geboorte. Via het concept de Bibliotheek *op school* en onze intensieve projectmatige samenwerking met scholen, stimuleren we leesplezier bij leerlingen in het basisonderwijs.

Focus

We nemen zelfredzaamheid als uitgangspunt. Onze doelgroepen bereiken deze zelfredzaamheid door voldoende (lees) kilometers te maken, op het gebied van taal én digitaal. Ter ondersteuning richt de bibliotheek zich op het creëren van leesplezier, informeel leren en oefenen. De komende jaren gaan we verder met het ontwikkelen, implementeren en realiseren van producten die hierop aansluiten. Dit doen we met partners die een bijdrage leveren aan onze missie (we kiezen hen bewust daarop uit). Samen werken we aan een compleet en complementair aanbod voor onze doelgroepen, afgestemd op hun behoeften. Omdat geen dorpskern of wijk in ons werkgebied hetzelfde is, bepalen we per gemeente de exacte invulling van het aanbod en onze inzet. Zo sluiten we optimaal aan bij de vragen en behoeften van de verschillende doelgroepen.

Verder gaat de bibliotheek de komende jaren meer 'ambulant' werken. Ook maken we slim gebruik van data en onderzoek om de lokale behoeften van onze inwoners beter in kaart te brengen. Met lokale partners brengen we onze dienstverlening ook buiten de muren van onze vestigingen. Dicht bij de doelgroep, in een vertrouwde omgeving.

3.2 REALISATIE ONTMOETING EN KENNISUITWIJSELING

De uitdaging

Door de digitalisering van onze maatschappij verdwijnen fysieke plekken om te winkelen, studeren, werken en elkaar te ontmoeten. De samenleving wordt individualistischer. Online zijn ontmoetingen vluchtig. We missen steeds meer het persoonlijke contact, het verdiepende gesprek, de aandacht voor elkaar. Eenzaamheid is een maatschappelijk probleem dat niet alleen ouderen, maar steeds vaker ook jongeren raakt.

Onze kracht

De bibliotheek heeft alles in huis om sociale cohesie te bevorderen. We bieden een aangename, waardevrije, inspirerende en openbare plek, met de juiste infrastructuur. Een plek om zonder verplichtingen te verblijven, werken, studeren, lezen en elkaar te ontmoeten. We kennen hoge bezoekersaantallen; veel inwoners in ons werkgebied weten onze vestigingen te vinden voor een praatje, een krant en/of tijdschrift of een kop koffie.

Daarnaast fungeren we als gratis toegangspoort tot betrouwbare kennis en informatie. Dat is van groot belang in een tijd waarin verspreiding van desinformatie alleen maar toeneemt. De bibliotheek is een plek waar je in aanraking komt met kennis, informatie, meningen, vragen en technologie. En – als tegenhanger van online content – met mensen (medewerkers, vrijwilligers en bezoekers), met al hun kennis, ideeën en verhalen. Tot slot dragen onze uitgebreide fysieke en digitale collectie, activiteiten en bijeenkomsten bij aan het stimuleren van ontmoeting en uitwisseling.

3.3 REALISATIE RIJK CULTUREEL KLIMAAT

Focus

Onze focus ligt op het creëren van vrijblijvende, laagdrempelige ontmoetings- en verblijfsplekken die aansluiten bij de lokale behoeften in stadswijken en dorpskernen. Denk daarbij aan werkplekken voor studenten en zzp'ers, een koffietafel met tijdschriften voor senioren, of een spel voor kinderen. In nauwe samenwerking en verbinding met lokale organisaties bepalen we per locatie de juiste invulling en inrichting. Ook beslissen we in overleg of we kiezen voor een zelfstandige plek, deel uitmaken van een multifunctionele accommodatie, of bij een maatschappelijke partner intrekken.

Daarnaast willen we met een aansprekend aanbod ontmoetingen stimuleren en de sociale cohesie in ons werkveld bevorderen. We passen onze collectie en activiteiten aan op inzichten over onze doelgroepen en de vragen die vanuit de verschillende doelgroepen komen. We spelen actief in op de lokale behoeften. Samenwerking hierin wordt steeds belangrijker. Bovendien gaan we meer denken en opereren in termen van stadsdelen en wijken in plaats van in vestigingen.

De uitdaging

Het werkgebied van de Bibliotheek Gelderland Zuid kent een uitgebreid literair netwerk met zeer veel makers, doeners, denkers en ondernemers die een actieve rol spelen. Dit betekent dat het aanbod gesegmenteerd is. Daarnaast bestaan er in het literair klimaat verschillende tweedelingen: oud en jong; behoudend en vernieuwend; elitair en laagdrempelig. Ook is er in deelname aan het culturele aanbod een groot verschil tussen arm en rijk en hoog- en laagopgeleid. Een relatief groot deel van het aanbod is aantrekkelijk voor een relatief klein deel van het publiek.

Onze kracht

De bibliotheek biedt een inspirerende, culturele omgeving voor een breed publiek. Een omgeving die waarde vrij is, laagdrempelig en nagenoeg geen verplichtingen kent. Zowel de collectie als het brede aanbod aan activiteiten is voor iedereen toegankelijk. We hebben een positief literair imago, beschikken over een goed netwerk en hebben meerdere vestigingen die een hoog bereik kennen. Partnerorganisaties ondersteunen onze successen. Bovendien kunnen we dankzij de goede contacten en samenwerkingsverbanden met onderwijsinstellingen en culturele instellingen

in ons werkgebied stevig inzetten op goede cultuureducatie en een brede culturele programmering.

Focus

Met ons cultureel en literair aanbod willen we bruggen slechten tussen mensen van verschillende (culturele) achtergronden. En mensen blijven verrassen, verleiden en verrijken. Daarvoor is het belangrijk dat we onze doelgroepen beter definiëren. Door inzicht te verkrijgen in de verschillende culturele achtergronden en interesses in de samenleving, sluiten we met ons aanbod beter aan. Hierbij gebruiken we de Code culturele diversiteit als praktisch instrument.

De Nijmeegse stadsbibliotheek De Mariënborg vormt het hoofdpodium van de culturele programmering. Maar ook buiten deze muren ontwikkelen we een aansprekend aanbod voor diverse doelgroepen.

Ons potentieel kan verder worden benut door intensiever samen te werken met culturele partners. We versterken elkaar door kruisbestuiving in programmering en bezoek en zetten gezamenlijk effectiever in op cultuureducatie en talentontwikkeling.

4 | ORGANISATIE

Om onze ambities te realiseren, goed aan te sluiten op de wensen en behoeften van onze doelgroepen, de slag te maken naar vraaggericht denken en de samenwerkingsverbanden met onze partners te intensiveren, hebben we een effectieve werkwijze nodig. We moeten minder denken vanuit afdelingsverantwoordelijkheden. Meer samenwerken. Integraal bijdragen aan de gestelde doelen. En duidelijk aantonen welk resultaat onze inspanningen hebben.

Nieuwe beweging

Hierbij hoort ook dat we andere keuzes maken in het toewijzen van budgetten en het inzetten van medewerkers. Die keuzes moeten in lijn zijn met het strategisch beleid en de prioritaire doelgroepen. Door aandacht te besteden aan samenwerking, processen, effectmeting, cultuur en de ontwikkeling van leiderschap, geven we onze organisatie verder vorm. We zien erop toe dat we de medewerkers en onze omgeving meenemen in onze koers voor de komende jaren.

Innovatief en creatief

De Bibliotheek Gelderland Zuid houdt de ontwikkelingen in de branche nauwlettend in de gaten en heeft intensief contact met collega-bibliotheken, de Koninklijke Bibliotheek, de Vereniging van Openbare Bibliotheken en de Provinciale Ondersteuningsinstellingen. Als de ontwikkelingen van toegevoegde waarde zijn en kansen bieden voor ons eigen werkgebied, dan sluiten we aan óf zorgen we dat we als koploper mee ontwikkelen. We willen ook in de toekomst gezien worden als een innovatieve, creatieve bibliotheekorganisatie. Een organisatie die niet alleen inspirerend is voor haar leden en bezoekers, maar ook voor medewerkers en voor andere organisaties binnen en buiten de bibliotheekbranche.

4.1 PERSONEEL

Bij de Bibliotheek Gelderland Zuid zijn gemotiveerde en in hoge mate zelfstandig werkende medewerkers actief. Zonder hun professionaliteit kunnen we onze ambities niet realiseren. We zijn trots op hun betrokkenheid, enthousiasme en vakbekwaamheid. Net zoals voor onze organisatie geldt ook voor hen dat ze met een open blik en zonder vooroordelen in de samenleving staan. Momenteel is de samenstelling van het personeel echter nog geen goede afspiegeling van de samenleving met al haar culturen, achtergronden en overtuigingen. De komende periode werkt de bibliotheek, opnieuw met de Code culturele diversiteit als kader, toe naar een pluriformer en diverser medewerkersbestand.

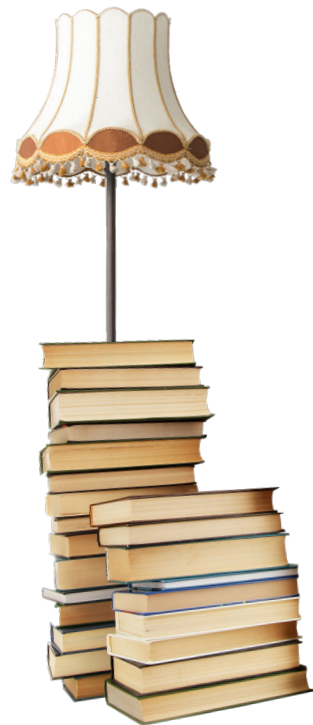
Nieuwe competenties

De bevolking groeit, problematiek wordt ingewikkelder, ontwikkelingen volgen elkaar snel op, de doelgroep verschuift... Dat vraagt bij onze professionals om meer specialismen en andere/nieuwe competenties. Zodat ze kunnen voldoen aan de behoeften van onze doelgroep, zich goed kunnen bewegen in een veranderende in- en externe omgeving én ondertussen weten uit te dragen waar we voor staan: positieve ontwikkeling en groei.

We vragen flexibiliteit van iedereen en de bereidheid om van elkaar te leren en integraal samen te werken. Daarom is het belangrijk dat we fors blijven investeren in onze medewerkers. We geven persoonlijke aandacht, zetten in op duurzame inzetbaarheid en stimuleren ontwikkeling en groei. Medewerkers krijgen de gelegenheid een opleiding te volgen en hun vaardigheden te ontwikkelen. Waar nodig zorgen we voor professionele ondersteuning en hulpmiddelen.

Betrokkenheid vrijwilligers

We beschikken over een groot bestand van vrijwilligers die zich om uiteenlopende redenen inzetten voor de bibliotheek. Hun bijdrage is essentieel. We zijn dan ook blij dat het aantal vrijwilligers dat aan onze organisatie is verbonden, de laatste jaren enorm is gegroeid. We zien echter dat er in onze samenleving steeds meer een beroep wordt gedaan op mensen die zich belangeloos voor anderen inzetten. Niet alleen verenigingen en instellingen vragen om extra handen, ook in thuis- en mantelzorgsituaties en op scholen groeit de vraag naar vrijwilligers. Daarom is het zaak dat we vrijwilligers weten te binden en boeien, onze waardering uitspreken, aandacht geven, en hen een fijne (werk) omgeving bieden. De komende jaren werken we verder aan het verbeteren van persoonlijke begeleiding en communicatie, waarbij we laten zien hoe belangrijk hun betrokkenheid is voor onze organisatie.

4.2 HUISVESTING

Niet alle vestigingen voldoen aan de eisen om bij onze doelgroepen en hun wensen en behoeften aan te sluiten. In sommige gevallen gaan we onze activiteiten meer buiten de deur organiseren. Zo brengen we het aanbod dichterbij. Bij toekomstige (her)inrichtingen van vestigingen kijken we nadrukkelijk naar de functie van de vestiging in haar directe omgeving en in verhouding tot omliggende vestigingen en bibliotheken op school.

Samenwerken, samenwonen

Het beheer en onderhoud van onze gebouwen heeft een behoorlijke impact op het kernproces van de bibliotheek en vraagt veel van ons; in arbeid, in tijd en in kosten. Komende jaren wil de bibliotheek, waar mogelijk en zinvol, afstand doen van haar eigen panden en meer samenwerken en -wonen met partners in multifunctionele accommodaties. Dit levert niet alleen praktische voordelen op met betrekking tot huisvesting; we brengen op deze manier ook onze dienstverlening zo dicht mogelijk bij onze doelgroepen. Zo creëren we omgevingen waarin er een grotere kans is op kruisbestuiving en samenwerking met sociaal-maatschappelijke partners.

4.3 ICT-INFRASTRUCTUUR

De gewijzigde functie van de bibliotheek heeft ook effect op de rol van het bibliotheekstelsel, waarvan we voor de uitvoering van de meeste dagelijkse werkzaamheden sterk afhankelijk zijn. Door onze samenwerking met andere culturele en educatieve instellingen en sociale partners breidt de mix van diensten, producten en activiteiten zich steeds verder uit. Daarmee neemt ook de behoefte toe aan een bibliotheekstelsel met functionaliteiten die deze nieuwe diensten ondersteunen (dit geldt overigens ook voor de corresponderende (informatie)systemen). Het toekomstperspectief is een goed geïntegreerd systeem dat ondersteuning biedt aan zowel klassieke als nieuwe maatschappelijke diensten.

Landelijk systeem?

Een complicerende factor is de mogelijke ontwikkeling van een landelijk bibliotheekstelsel. Het Openbare Bibliotheken-netwerk heeft plannen om naar één landelijk bibliotheekstelsel toe te werken, met als doel innovatie te versnellen en voor een efficiency- en ketenverbetering te zorgen. Een nieuw landelijk bibliotheekstelsel moet de klassieke taken goed ondersteunen en direct of indirect een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van maatschappelijke taken. Op het moment van schrijven is echter onduidelijk of deze landelijke ontwikkeling doorzet.

Mogelijkheden verkennen

De komende periode beoordelen we de landelijke ontwikkelingen en de alternatieven in de markt. Dit doen we om optimale aansluiting te vinden tussen de kenmerken van de verschillende bibliotheekfuncties en de mogelijkheden die automatisering gaat bieden. Uitgangspunt is dat we met de ICT-infrastructuur flexibeler kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen en behoeften van onze doelgroepen.

4.4 FINANCIËN

De prioritering van doelgroepen leidt geleidelijk tot een verschuiving van processen, medewerkers en budgetten. Veranderingen in taken en werkzaamheden hebben consequenties voor de financiën en planning & control-cyclus. Het is zaak om op basis van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens en (financiële) cijfers nóg meer inzicht te krijgen in kosten en opbrengsten. Zo kunnen we op basis van de gemaakte strategische keuzes de juiste besluiten nemen en daarnaast verantwoording afleggen over het beoogde maatschappelijke rendement.

Verantwoording

Het bibliotheekwerk is in hoge mate afhankelijk van subsidiëring door gemeenten. De druk en onzekerheid die hiermee gepaard gaan, zorgen voor voortdurende spanning op de exploitatie. In deze context is het van belang dat wij de beschikbare budgetten zoveel mogelijk inzetten voor de maatschappelijke opgaven. En dat de uitgaven voor ondersteunende processen zo beperkt mogelijk blijven. We maken de begrotingskeuzes in onderlinge samenhang, zonder dat de bibliotheek als organisatie haar flexibiliteit verliest.

Gemeenschappelijke bestuurlijke afspraken

De bibliotheek streeft naar zo eenduidig mogelijke afspraken met de verschillende gemeenten in haar werkgebied. Op ambtelijk niveau zijn hiervoor al diverse stappen gezet. Doel is de cyclus van (meerjaren)begroting, subsidieverstrekking, verantwoording en resultaatbestemming efficiënter en stabiel te laten verlopen.

4.5 INFORMATIE EN COMMUNICATIE

Bij de beoogde doelgroepen, gemeenten en (potentiële) lokale partners is vaak onvoldoende bekend welke rol de bibliotheek kan spelen bij de ontwikkeling van taalvaardigheden en digitale vaardigheden. We beschikken niet altijd over het juiste inzicht om de doelgroepen te vinden en te benaderen met een passend aanbod. Daarnaast is de juiste stuurinformatie niet altijd direct voorhanden. Bovendien maken we onvoldoende inzichtelijk welk maatschappelijk rendement we met onze inzet bereiken. De komende periode investeren we daarom in stakeholdermanagement, klanttevredenheid en het inzichtelijk maken van ons maatschappelijk rendement, met bijbehorende meetbare resultaten.

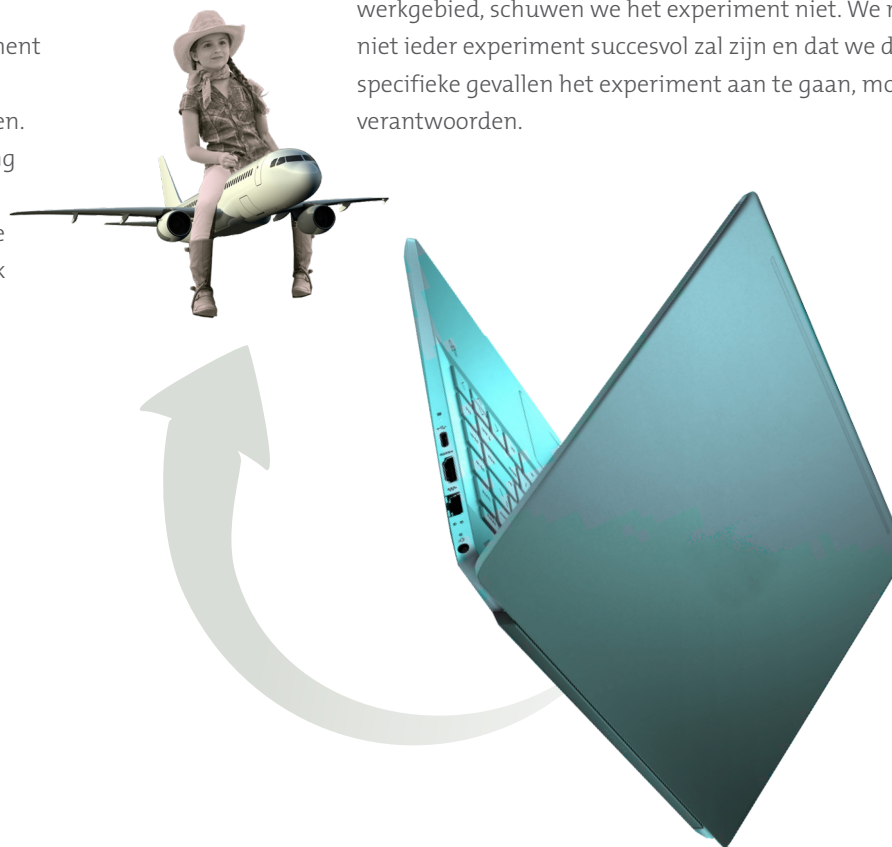
Data verzamelen en delen

We gaan onze rol effectief uitdragen, onder andere via marketing & communicatie. Daarnaast zorgen we dat we ons informatiemanagement goed op orde hebben, en dus het gebruik van producten, diensten en activiteiten monitoren en eventueel aanvullend onderzoek (laten) doen. Veel van deze waardevolle informatie halen we uit onze samenwerking met de gemeenten, of verkrijgen we van andere eigenaren van databronnen. Door deze data vervolgens samen te voegen, creëren we het inzicht dat nodig is om onze inzet zo effectief en efficiënt mogelijk te maken én dit te laten zien aan onze stakeholders. We willen zo transparant mogelijk zijn en de effecten van onze inspanningen helder presenteren.

4.6 AANPASSEN EN INNOVEREN

De bibliotheek heeft zich binnen enkele decennia ontwikkeld van een uitleenpunt voor boeken tot een brede culturele, maatschappelijke en educatieve dienstverlener. De maatschappij blijft zich echter ontwikkelen; we staan voor steeds weer andere uitdagingen. Om relevante en waardevolle bijdragen te blijven leveren, werken we aan onze flexibiliteit. Via project- en procesmanagement zorgen we dat 'aanpassen' en 'veranderen' binnen de bibliotheek tot de basisvaardigheden gaan behoren.

Daarnaast onderzoeken we creatieve, innovatieve en betaalbare oplossingen om invulling te geven aan onze strategische doelen. Innovatie en creativiteit bedden we structureel in bij de organisatie, waardoor we steeds voorop blijven lopen. Bij het ontwikkelen van oplossingen om aan te sluiten bij de vraag van de inwoners in ons werkgebied, schuwen we het experiment niet. We realiseren ons dat niet ieder experiment succesvol zal zijn en dat we de keuze om in specifieke gevallen het experiment aan te gaan, moeten kunnen verantwoorden.

5 | ONTWIKKELING NAAR LOKAAAL BELEID

De demografie en de daarbij behorende behoeften zijn niet voor het hele verzorgingsgebied van de Bibliotheek Gelderland Zuid gelijk. Ook de financiering die beschikbaar is voor het invullen van deze behoeften verschilt per gemeente. Zoals eerder vermeld, vergt de uitvoering van dit strategisch beleid in ons werkgebied nadere afspraken met de gemeenten die ons opdracht geven. Met iedere gemeente stellen we een uitvoeringsagenda op voor de komende jaren. Die verschillende agenda's brengen we in lijn met de bibliotheekvisies die de afgelopen jaren door verschillende gemeenteraden zijn vastgesteld. Hierbij zijn de samenstelling per gemeente, dorpskern en wijk en de behoeften van de doelgroepen van groot belang.

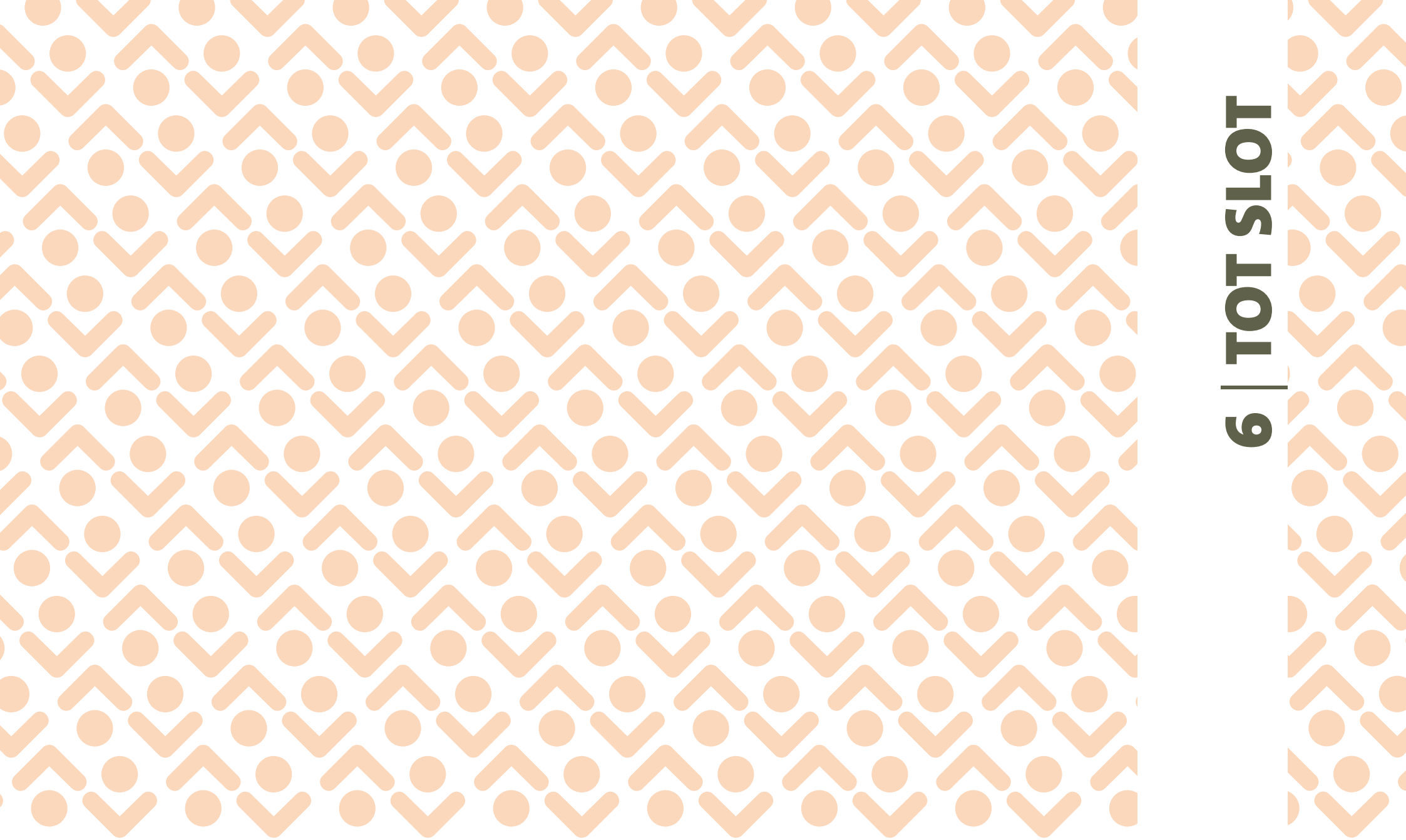
Uitvoeringsagenda's

De uitvoeringsagenda's beschrijven op tactisch niveau hoe de bibliotheek vanuit haar ambitie in de specifieke gemeente bijdraagt aan relevante maatschappelijke doelen op het gebied van cultuur, onderwijs en welzijn. Daarmee sluiten we aan bij lokale behoeften en stimuleren we betrokkenheid binnen de gemeenten. En zorgen we dat zowel stakeholders binnen de gemeenten (wethouders, raadsleden en ambtenaren) als inwoners en partners beter zicht krijgen op de toegevoegde waarde van de bibliotheek in hun gemeente.

Operationele plannen

In operationele plannen per doelgroep leggen we vast met welke middelen uit de verschillende afdelingen we als geheel aan de behoeften van de doelgroep tegemoet komen. Hiervoor is goede afstemming en samenwerking nodig tussen de verschillende afdelingen binnen de bibliotheek en tussen de bibliotheek en haar partners.

6 | TOT SLOT

Met de uitvoering van dit strategisch beleid wil de Bibliotheek Gelderland Zuid de komende jaren een waardevolle bijdrage leveren aan een inclusieve samenleving. Door te focussen op de ontwikkeling van basisvaardigheden, proberen we achterstanden bij onze doelgroepen te voorkomen, deze weg te werken en mensen te faciliteren om aan te haken. Want wie méédoet, krijgt de ruimte om zichzelf verder te ontplooien. Om zich te verdiepen in wat hij of zij nog niet kent. Om te luisteren naar de ander. Om zich een mening te vormen en die te onderbouwen. En om te waarderen wat anders is, of juist eigen. Pas dan kan er sprake zijn van een open gesprek tussen mensen met verschillende interesses, verschillende achtergronden. Met kunst en cultuur als een mooie weerslag hiervan.

De bibliotheek **VERGROOT JE WERELD**

4 | **ZO GAAN WE HET DOEN!**

Doelgroepen beter leren kennen en begrijpen
Beweging maken van aanbod naar vraag
Focus op taal, digitaal en verhaal
Intensief samenwerken met lokale partners
Inspelen op gemeentelijke vraagstukken

1 | **MISSIE & VISIE**

De bibliotheek gaat voor een inclusieve samenleving met een rijk cultureel klimaat. Een samenleving waarin iedereen meedoet en de kans krijgt om te leren, anderen te ontmoeten, geïnspireerd te raken en te groeien. Een wereld waarin we elkaar verstaan en begrijpen en ieder mens zich kan ontwikkelen tot wie hij wil zijn.

2 | **WAT WILLEN WE BEREIKEN?**

Taalvaardige en digitaal vaardige inwoners

Door leesplezier en informeel leren te stimuleren en informatievaardigheden te vergroten.

Ontmoeting & kennisuitwisseling

Door een openbare huiskamer te creëren en vrije toegang te bieden tot kennis en een betrouwbare collectie.

3 | **VOOR WIE?**

Rijk cultureel klimaat

Door culturele interesses te prikkelen, persoonlijke groei te stimuleren en een open blik op de wereld te creëren.

Mariënborg 29
6511 PS Nijmegen
024 - 327 49 11
info@obgz.nl
www.obgz.nl

